

עמוד אש או חומת אש?

יותר ומצומצם יותר. זהו תהליך של ניכור מן התוכן. למעשה כבר בתיכון, הלימוד התכליתי לבגרות משתלט על האווירה הלימודית. הלימוד המקצועי המדיד הוא חזות המוסד, והתלמידים הופכים בהדרגה מסקרנים, יוצרים ומתעניינים - להישגיים, מנוכרים וציניים כלפי החומר הנלמד.

עולם הישיבות המסורתית - בו מתקיים לימוד לשמו, באווירה ערכית המשמרת את החיוניות של עולם התורה היהודי מאז ימות אביי ורבא - צריך לכאורה להיות המענה האמיתי לבעיה. אכן הטקסט נלמד על הסדר ללא חלוקה לדיספלינות, ללא ניכור של מדידות ומבחנים. התלמוד מחובר לאורח חייו של הלומד הרואה עצמו חוליה בשלשלת המסירה.

אלא שבתחושת, "עולם הישיבות" מתרחק מן ההווה הישראלית הכללית: אין בו נשים, חסרה בו ביקורת וספקנות ולא נעשה בו ניסיון לדון בסוגיות אקטואליות שעל סדר היום הישראלי. במקום עמוד אש המוביל את המחנה, הפך עולם הישיבות לעולמו של ציבור מוגדר ומסתגר. במקום לחדש בתורה, לעקור הרים ולייצר הלכה ואגדה כפי שיצרו חכמינו ז"ל, עולם הישיבות האורתודוקסיות הישראלי עסוק בבניית חומות, בעסוק למדני של דקדוקי עניות, ובתמרוני הישרדות פוליטיים של חברה קולקטיבית חמושה שהמוטו שלה הוא "חדש אסור מן התורה". לתחושת, אנו חייבים "לשקם" את מקום הלימוד המחדש בתרבות היהודית, ומתוכו תתרווח השפה, תתעשר הזהות ותעמיק הערבות ההדדית. ואז - כדברי יהודה עמיחי - לחישה תישמע במקום שבו היה הבית אשר נחרב.

ערן ברון

מנהל מרכז 'בינה'

אחת החוויות הזכורות לימי ילדותי בקיבוץ היא חליבות הלילה המשותפות עם ה"ותיקים" - אנשי עמל במגפיים, ידענים, וכחנים ואנשי ספר. חלוצים, אשר רבים מהם היו לכופרים בעיקר, התגודדו סביב המוסף הספרותי של "דבר" וניתחו את הביקורות הספרותיות בערנות, דייקנות וידענות כתלמידי חכמים. אלה היו נושאי הדגל של הציונות העובדת. מחד - חילונים להכעיס, אשר בעטו ביודעין בתושב"ע ורמסו בצורה מודעת את עולם המסורת שממנו באו; ומאידך - תלמידי חכמים מבית, אשר ביקשו להוסיף - על התורה שרכשו ב"חדר" ובישיבה - את הספרות וההשכלה האירופית. היו אלו ברנר, רחל, לאה גולדברג, עגנון וביאליק אשר ביקשו לשלב ביצירתם העברית המתחדשת את מיטב אוצרות הרוח של זמנם: פסיכולוגיה וספרות, פילוסופיה וחינוך. הם שאפו להתחדשות רוחנית וחלמו על "חברת מופת" עובדת. אך המרד הגדול של דור החלוצים יצר אתוס ההתיישבותי שבמרכזו דמות ה"צבר", נושאת המחרשה והנשק; ואילו דמות התלמיד החכם, ויחד איתה מסורת הדורות ואהבת הספר - נקטעו באחת. היטיב לבטא זאת ברל כצנלסון כבר בשנות ה-40: "רצינו לגדל כאן דור של אפיקורסים, וגדל לנו דור של עמי ארצות". הלימוד, כחלק אינטגרלי ממכלול חיים שלם - אבד. חסרה לנו התחדשות רוחנית יהודית בארץ ישראל.

האקדמיה בנוסח המערבי היא מוסד שהלימוד בו הוא פונקציונלי-תכליתי, והוא מחולק לדיסציפלינות ולתחומי דעת. חומר הלימוד מוגש ערוך ומנותח על ידי כלי הביקורת והמדידה המדעיים. הלומד שומע הרצאות, מסכם ונבחן - רק כדי לעבור לשלב "גבוה"

האקדמיה בנוסח המערבי היא מוסד שהלימוד בו הוא פונקציונלי-תכליתי, והוא מחולק לדיסציפלינות ולתחומי דעת. חומר הלימוד מוגש ערוך ומנותח על ידי כלי הביקורת והמדידה המדעיים. הלומד שומע הרצאות, מסכם ונבחן - רק כדי לעבור לשלב "גבוה"

לקבלת גיליון 'דעות' חינם: 03-607-2739

הנחלת ערכי הציונות הדתית - לדור הבא

הרזיש שהנוער הולך ומתרחק מהערכי גוריה ולעבודה?
לצורך כך, אנו פועלים במסגרת
קנינת אובדן הערכים שיש להם את הדור הבא

החברות הראשונות: היחס למדינת ישראל וכיבוד שלטון החוק / הרב חיים נבון
היחס להשכלה ולתרבות כללית / עדי והרב בני הולצמן
"אמונת חכמים" מול אחריות אישית / הרב יצחק בן דוד
קיום חברה מעורבת וצנועה בין בני לבנות / הרב יובל שרלו בעריכת חן חורי

החברות נמצאות בשלבי כתיבה. עיצוב והדפסה. לצורך הפצתן. אנו דוקים לתרומתן!
כל סכום חשוב ומשמעותי! תרמו לנו! באמצעות כרטיס אשראי באתר: www.toravoda.org.il

לפרטים נוספים שמואל שטח: 052-773 1906. neemaney@toravoda.org.il התרומות מנוכרות לצורכי מס בארץ ובחול

